

**Az integrált oktatás hatása a sajátos nevelési igényű
tanulók társas kapcsolataira, szubjektív jóllétére,
valamint az ép tanulók elfogadási készségére**

Csima Melinda¹, Molnár Krisztina²

¹ Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar Neveléstudományi Intézet
Pedagógia-Pszichológia Tanszék

² Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Gondozás és
Prevenció Alapszak Védőnő Szakirány

Összefoglalás

Bevezetés és célkitűzés: A XX. század második felében egyre hangsúlyosabbá vált a Sajátos Nevelési Igényű (SNI) diákok oktatásának kérdése, ezzel együtt az integrált, illetve szegregált oktatás kérdésköre. Vizsgálatunk célja feltárni az integrált oktatás hatását az SNI gyermekek társadalmi beilleszkedésére, valamint az ép gyermekek elfogadó magatartására.

Anyag és módszer: A 2015 szeptemberében végzett kvantitatív, keresztmetszeti, feltáró jellegű kutatásunk során saját készítésű kérdőívet osztottunk ki integrált és nem integrált oktatásban tanuló ép és SNI gyermekek között. A célcsoporton belül egyszerű, nem véletlenszerű, kényelmi mintavételt alkalmaztunk. Az adatok elemzését leíró, és matematikai statisztikai próbával végeztük el, szignifikánsnak a $p < 0,05$ értéket tekintettük.

Eredmények: Az SNI diákok társas kapcsolatainak alakulását nem befolyásolja az, hogy integrált oktatási intézményben tanul, vagy sem ($p > 0,05$). Az ép tanulók adatainak elemzése arra hívja fel a figyelmet, hogy azok a tanulók elfogadóbbak a sérültekkel szemben, akik a családban az elfogadó attitűdöt sajátították el a társadalom különböző kisebbségi csoportjainak irányába ($p < 0,05$).

Következtetések: Az SNI diákok szubjektív jóllétét, társadalomba történő integrációját nem feltétlenül az oktatás típusa határozza meg, hanem valószínűsíthetően a családi háttér, a pedagógus, és maga az osztályközösség, melyet jelen kutatásban nem vizsgáltunk. Az ép diákok elfogadási készségére az iskolai együttnevelésnél nagyobb befolyással bír a családi attitűd, mely felhívja a figyelmet az elsődleges szocializációs színtér kulcsszerepére.

Kulcsszavak: integráció, SNI tanuló, szubjektív jóllét, elfogadás, attitűd

The effect of the integrated education of students with special educational needs on social relationships, subjective well-being, and on healthy students' acceptance skill

Summary

Introduction and aims: Special Education Needs (SEN) student education has become increasingly emphasized during the 20th century along with the issue of integrated or segregated education. The aim of our study is to explore the effect of inclusive education on the social integration of SEN children and the acceptance behavior of healthy children.

Material and method: The quantitative, cross-sectional, exploratory study was conducted in September 2015. Self-edited questionnaires were disseminated between healthy and SEN students attending integrated and non-integrated teaching. Simple, non-randomized convenience sampling was applied within the target group. Data analysis was performed by descriptive statistics and mathematical statistical tests, with the significance level at $p < 0.05$.

Results: Social relations of SEN students are not affected by the type of their school whether it is an integrated educational institution or not ($p > 0.05$). Data analysis of healthy students shows that those students who acquired accepting attitudes toward various social minority groups in their family show more acceptance towards SEN students ($p < 0.05$).

Conclusions: Subjective well-being and SEN students' integration to society is not necessarily determined by the educational type, but by the family background, the teacher and the class community itself, which were not investigated in this study. Family attitude has more influence on the acceptance skill of healthy students than inclusive education in schools, which highlights the importance of primary socialization environment.

Keywords: integration, SEN student, subjective well-being, acceptance, attitude

Irodalom

1. Fischer G. Az integrációval kapcsolatos attitűdök kutatása. *Gyógypedagógiai Szemle*, **2009**; 37; 2: 254-268.
2. Majoros AE. Semmirekellők, naplopók... avagy az iskolai integráció egy dél-magyarországi kistérségben. *Gyógypedagógiai Szemle*, **2009**; 37; 4: 239-253
3. Keszi R, Kiss L, Pál J és mtsa. Autista gyermekek a mai magyar közoktatásban. *Kapocs*, **2011**; 10; 3: 30-46.
4. Bhatnaga, N, Das A. Nearly Two Decades after the Implementation of Persons with Disabilities Act: Concerns of Indian Teachers to Implement Inclusive Education. *International Journal Of Special Education*, **2013**; 28; 2: 104-113.
5. Arrah RO, Swain KD. Teachers' Perceptions of Students with Special Education Needs in Cameroon Secondary Schools. *International Journal Of Special Education*, **2014**; 29; 3: 101-110.
6. Al-Zboon E, Fathi A, Jamal T, Raied S. Quality of Life of Students with Disabilities Attending Jordanian Universities. *International Journal Of Special Education*, **2014**; 29; 3: 93-100
7. Bolla V. A tanulási zavarral diagnosztizált gyermekek megküzdési stratégiái. *Magyar Pszichológiai Szemle*, **2014**; 69; 1: 163-179.
8. Rohoska G. Sajátos nevelési igényű kollégista középiskolások integrációjának megvalósulása. *Élet a Váci Mihály Kollégiumban*. *Gyógypedagógiai Szemle*, **2014**; 42; 2: 123-139.
9. Szekeres Á, Horváth E. Enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket integráló iskolai osztályok szociometriai jellemzői. *Magyar Pszichológiai Szemle*, **2014**; 69; 1: 263-281.
10. Takácsné NJ. A sajátos nevelési igényű tanulók helyzetének megítélése tanuló társaik körében. *Fejlesztő pedagógia*, **2010**; 21; 2: 51-56.
11. Pongrácz K. Többségi általános iskolások sajátos nevelési igényű gyermekekkel szembeni attitűdjének vizsgálata. *Gyógypedagógiai Szemle*, **2013**; 41; 3: 197-207.
12. Harjánné BÉ, Máté O, Sándor J. Dél-Dunántúli Régióban, családban gondozott Down-szindrómások írás-, olvasás teljesítménye. *Képzés és Gyakorlat: Training And Practice* **2010**; 8:(1) 37-46.
13. Harjánné BÉ. Családban és intézetben élő Down-szindrómások írás-, olvasási- és számlálási készségének fejlettsége. Karlovitz JT, Torgyik J. eds. *Vzdelávanie, výskum a metodológia*. Komárno: International Research Institute, **2013**; 262-271.

14. Harjáné BÉ. Down-szindrómások - család kontra intézet. Csóka-Jaksa H, Schmelcz-Pohánka É, Szeberényi G. eds. Pedagógia - oktatás - könyvtár: Ünnepi tanulmányok F. Dárdai Ágnes tiszteletére. Pécs – Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtár, **2014**; 43-56.
15. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1415.pdf> [2015. 06. 26.]
16. Kőpatakiné MM. A befogadó iskolák értékelési gyakorlata. Budapest – Országos Közoktatási Intézet, **2006**.
17. Papp G. Tanulásban akadályozott gyermekek a többségi általános iskolában. Pécs – Comenius Bt., **2004**.
18. Varga A. Az inkluzivitás vizsgálati modellje. Autonomia és Felelősség Neveléstudományi Folyóirat, **2015**; 1; 1: 5-18.
19. Jenei A, Locsmándi A, Megyeri J. Együttnevelés kéttanáros pedagógiai modellben. Sólyom György eds. Integráció és inklúzió. Budapest – Trefort Kiadó, **2006**; 34-46.
20. Vatai S. A sajátos nevelési igényű tanulók helyzete a magyar közoktatásban. Új Katedra, **2010**; 3; különszám: 75-79.
21. Madridi Nyilatkozat. <http://www.msmke.hu/tamogat/madnyil.pdf> [2016.10.23.]
22. Bársonyné KK, Bajusz J, Eszik O, Gácsi E at al. Start..., Új védőnői módszerek a koragyermekkorai fejlődési eltérések felismerésében és gondozásában, Hallgatói Kézikönyv. Budapest – ÁEEK, **2015**; 180-181.
23. Harjáné BÉ, Vörös H, Gelencsér E, Petőné CsM. Értelmi fogyatékos gyermek a családban. Egészség-Akadémia, **2014**; 5. évfolyam 2. szám: 92-101.
24. Ujfalussy RB. A felnövekvő értelmiség sérült emberekhez való viszonya. Gyógypedagógiai Szemle, **2014**; 42; 1: 48-62.